

Van kindercaravan tot piepschuimlokaal

Hoe scholen en partners
buitenschoolse opvang
kunnen huisvesten

- 5 Voorwoord: Samenwerken is het sleutelwoord
- 6 Inleiding

A

7 Creatieve huisvestingsoplossingen voor de BSO

- 8 BSO-box Hobbithoeve zet plezier én kwaliteit voorop
- 10 Sport-BSO KinderRijk combineert opvang en sport
- 12 Kindercaravan Huckleberry maakt van opvang een avontuur
- 14 Deltabos-unit: een piepschuimlokaal aan de school
- 16 Van appeltaart bakken tot soep koken: kinderen bepalen op De Boerderij vooral zelf wat ze doen
- 18 Skon biedt BSO in scoutinggebouw, kerk en wijkcentrum
- 20 Samen goed voor kinderen: onderwijs en opvang in één lokaal

- 22 De keuze

B

Praktische informatie over het huisvesten van een BSO

- 24 De financiering
- 27 De start
- 29 Verschillen in regelgeving vallen mee
- 30 Amsterdams dagarrangement stimuleert talent
- 30 Links

Samenwerken is het sleutelwoord

Van nature zijn kinderen nieuwsgierig en gemotiveerd om te leren. Leren doen ze niet alleen op school en ze leren zeker niet alleen uit boeken. Hoe los je ruzies op, hoe ga je om met winnen of verliezen; dat leer je door ervaring.

Het leerproces gaat dus gewoon door, ook na schooltijd. Juist ook in die tijd moeten we zorgen dat kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Zodat we talenten van kinderen tijdig ontdekken en kunnen stimuleren. Het aanbieden van een goed dagarrangement is niet alleen een zaak van de school. Samenwerken is het sleutelwoord. Alleen door samenwerking tussen onderwijs, ouders, kinderopvang, welzijn en lokale overheid lukt het kwalitatief goede dagarrangementen aan te bieden. Met maatwerk voor ieder kind. Dat vraagt misschien een andere manier van kijken, naar gebruik van ruimtes of dagindeling.

Een belangrijk onderdeel van het dagarrangement vormt de buitenschoolse opvang (BSO). De vraag naar buitenschoolse opvang is de afgelopen jaren sterk toegenomen en kinderopvangorganisaties hebben hard gewerkt om de capaciteit van de BSO te vergroten. Desondanks is de vraag naar buitenschoolse opvang nog altijd groter dan het aanbod. In een stad als Amsterdam is het een behoorlijke opgave om voldoende huisvesting voor BSO te realiseren.

Ervaringen zijn waardevol. Van voorbeelden hoe organisaties buitenschoolse opvang hebben gerealiseerd, valt veel te leren. Bijvoorbeeld hoe de partijen samenwerken, hoe ze grenzen slechten en oplossingen vinden. Deze brochure zet daarom zeven inspirerende voorbeelden op een rij. Ik hoop dat ze u, samen met de andere informatie in deze brochure, helpen uw eigen creatieve oplossing voor buitenschoolse opvang te vinden.

*Ronald Bloem
Voorzitter Themagroep Huisvesting en beheer brede scholen
Dagarrangementen en Combinatiefuncties Amsterdam*

Inleiding

7 Creatieve huisvestingsoplossingen voor de BSO

Kinderen een passend aanbod bieden waarin zij zich optimaal kunnen ontwikkelen, niet alleen binnen schooltijd, maar ook daarbuiten. Dat is waar scholen, lokale overheid, kinderopvangorganisaties en instellingen als welzijn samen naar streven. Kinderen leren immers niet alleen op school.

De overheid wil ouders met schoolgaande kinderen bovendien beter in staat stellen zorg en werk te combineren. Sinds 1 augustus 2007 zijn schoolbesturen daarom verplicht kinderopvang aan te bieden als ouders daar om vragen. Mede hierdoor is de vraag naar buitenschoolse opvang sterk gegroeid. De kinderopvangorganisaties die deze opvang aanbieden, kampen op veel plaatsen daardoor met ruimtegebrek. Uit onderzoek in Amsterdam blijkt dat er de komende tijd nog hard gewerkt moet worden om aan de vraag naar buitenschoolse opvang te kunnen voldoen.

Maar niet iedereen hoeft het wiel opnieuw uit te vinden. Veel organisaties zijn op zoek gegaan naar oplossingen, waardoor veel creatieve en innovatieve projecten zijn gestart. De themagroep 'Huisvesting en beheer brede scholen' van het project Dagarrangementen en Combinatiefuncties (D&C) Amsterdam heeft creatieve oplossingen in woord en beeld beschreven, ter inspiratie voor andere organisaties. De informatie in deze brochure kan u helpen een (extra) BSO-locatie te starten of knelpunten hierin weg te nemen.

Deze brochure bestaat uit twee delen

Deel A

beschrijft verschillende praktijkvoorbeelden, zowel oplossingen die van tijdelijke aard zijn, als semi-permanente en permanente oplossingen. Maar ook zijn er inhoudelijk verschillen: het delen van ruimte door met andere organisaties als sportverenigingen, scouting en welzijnswerk samen te werken, het plaatsen van een aparte unit op het schoolplein of het bieden van opvang in de school zelf.

Per voorbeeld staat informatie over initiatiefnemer(s), de oplossing, de randvoorwaarden, de samenwerkingspartners en de praktische, facilitaire zaken. Daarnaast is er ruimte voor de meer inhoudelijke aspecten als waarom deze oplossing, welke meerwaarde heeft de samenwerking en wat vinden de kinderen ervan.

Deel B

Hoe start je een buitenschoolse opvang, wat zijn verschillen in regelgeving en hoe zit het met de financiën? Het antwoord op deze vragen staat in Deel B. Dit deel is bedoeld als een handreiking voor organisaties die buitenschoolse opvang willen beginnen en bevat vooral veel praktische informatie.

BSO-Box Hobbithoeve zet plezier én kwaliteit voorop

In het dorpje Driemond, vallend onder Stadsdeel Amsterdam Zuidoost, staat de eerste BSO-Box van Nederland: een speciaal voor kinderopvang ontworpen tijdelijke accommodatie. Hans en Paula Lenters van Hobbithoeve zetten begin 2007 alles op alles om een integrale aanpak van kinderopvang binnen Driemond te realiseren. Een tijdelijke oplossing was ideaal, omdat ze met hun buitenschoolse opvang na vijf jaar kunnen aansluiten bij nieuwbouwplannen.

“Een ei van Columbus”, noemt Lenters de BSO-Box dan ook, “al is het wel een gouden ei. Want de aanloopkosten, zoals plaatsen en inrichten, zijn behoorlijk hoog, net als de huur per maand. Vaak denken mensen dat de kinderopvang als commerciële organisatie wel geld zat heeft. Maar we leggen er nu nog op toe”, vertelt Lenters. “Geld verdienen vinden we dan ook niet het belangrijkste. Plezier én kwaliteit staan bij ons voorop.”

Behalve doorzettingsvermogen is goed contact met de scholen en het stadsdeel volgens Lenters essentieel om een tijdelijke locatie voor elkaar te krijgen. Eén van die contacten is Nicole Jansen, beleidsmedewerker onderwijshuisvesting van stadsdeel Zuidoost. “Zorg dat je op tijd met de lokale overheid om tafel gaat”, geeft Jansen als tip. “Ook al heb je nog maar een vaag idee, loop eens binnen bij Bouw- en Woningtoezicht. Zij kennen de wet- en regelgeving en de procedure en helpen je graag op weg. En het mooiste is als er binnen de lokale overheid één aanspreekpunt is, bijvoorbeeld iemand van onderwijshuisvesting, die vervolgens zorgt dat alle neuzen dezelfde richting opkomen.”

Vrolijk en functioneel

In Driemond verliep de procedure volgens Jansen ‘redelijk soepel’: al met al kostte het akkoord een maand of vier. “Een vergunning voor tijdelijke huisvesting is lastig te krijgen. Gemeenten denken bij een tijdelijke locatie aan een lelijk noodgebouw dat zich na vijf jaar maar moeilijk laat verwijderen. Maar gelukkig zien collega’s ook het belang van kinderopvang in en kon de BSO-Box uiteindelijk vrij snel geplaatst worden.” En lelijk is de box helemaal niet, in tegendeel, vindt Jansen: “Het is vrolijk en functioneel, zowel van buiten als van binnen. Als ik kinderen zou hebben, zou ik ze er graag naar toe laten gaan.”

‘Ook al heb je nog maar een vaag idee, loop eens binnen bij Bouw- en Woningtoezicht. Zij helpen je graag op weg.’

Nicole Jansen, stadsdeel Amsterdam Zuidoost

Initiatiefnemer

Kinderopvang Hobbithoeve, Burgemeester Kasteleinstraat 6, 1109 BC Driemond. www.hobbithoeve.nl

De oplossing

De BSO-Box: een speciaal ontworpen tijdelijke unit voor buitenschoolse opvang, geplaatst bij de Jan Woudsmaschool. De ruimte is geschikt voor maximaal 20 kinderen, en is vooral bedoeld voor leerlingen van de Jan Woudsmaschool en de Cornelis Jetsesschool in Driemond. De unit is ontstaan in samenwerking met het Waarborgfonds Kinderopvang en de Belangenvereniging van Ouders in de kinderopvang (BOinK), zie ook: www.ruimtevoorkinderen.nl

Randvoorwaarden

In combinatie met de ruimten in de school en het schoolplein vormt deze unit een volwaardige accommodatie, die geheel voldoet aan de regelgeving. Voor de BSO-Box dient u een bouwvergunning en gebruiksvergunning aan te vragen. De unit mag maximaal vijf jaar blijven staan.

Financiën

U kunt een BSO-Box kopen of huren. De prijzen van een BSO-box van 75 m² (20 kindplaatsen) variëren tussen de € 40.000 en € 75.000 (inclusief BTW). Prijzen zijn sterk afhankelijk van onder andere het gekozen systeem (o.a. de grootte, met of zonder sanitair), de ondergrond en gewenste installaties (telefoonaansluiting, verwarming via gas of elektra). Hobbithoeve betaalt € 1800 per maand (inclusief BTW) voor de huur aan eigenaar De Meeuw op basis van een huurperiode van drie jaar. Daarnaast betaalt de huurder, familie Lenters, voor het gebruik van grond € 250 per maand aan het stadsdeel. De kosten voor inrichting kunnen oplopen tot € 25.000. De BSO-Box Hobbithoeve is een ‘showroom’ van meubelmaker Spring die de inrichting daarvoor gratis ter beschikking stelde.

Sport-BSO KinderRijk combineert opvang en sport

Eigenlijk zijn er alleen maar voordelen van de samenwerking tussen een sportvereniging en kinderopvangorganisatie. De sportvereniging heeft met de nieuwe huurder extra vaste inkomsten, de kinderopvangorganisatie kan haar wachtlijsten verminderen en de kinderen krijgen aantrekkelijke activiteiten.

Maar die samenwerking is er niet zomaar. Vier jaar geleden startte KinderRijk Amstelveen met buitenschoolse opvang in het jeugdhonk van de voetbalvereniging. Inmiddels zit de opvang in het nieuwe gebouw van de hockeyclub. "Als kinderopvang moet je wel een risico durven nemen", vertelt Martijn van der Kroef, algemeen directeur KinderRijk. "Doordat we de huur voor lange tijd vastlegden, lukte het de sportvereniging om van de bank geld voor de nieuwbouw te krijgen." Vervolgens kon de kinderopvang met de sportvereniging samen de nieuwbouwplannen vormgeven. Van der Kroef: "Heel belangrijk zijn afspraken over eigen gebruik en wat gezamenlijk kan. Zo hebben wij een eigen keuken, maar is de kantine voor gezamenlijk gebruik. Dat betekent ook dat je over het gebruik van die ruimtes regels moet vastleggen, zoals niet roken." Daarnaast huurt KinderRijk een kunstgrasveld. De sport-BSO telt dagelijks dertig kinderen vanaf acht jaar, voornamelijk uit Amstelveen Noord. Hoe kinderen van school naar de opvang komen, verschilt. "We laten ze niet alleen van school naar opvang komen, maar omdat ze van verschillende scholen komen is dat soms best lastig te regelen. Sommige kinderen laten we daarom met een taxi met een vaste chauffeur halen."

Sportief gedrag

Kinderen krijgen verschillende buitensportactiviteiten aangeboden, bij slecht weer kunnen ze binnen spelletjes doen. De opvang heeft eigen sportmateriaal in een afgesloten box bij het veld. "Dat is makkelijker, er is daardoor geen gedoe als iets kapot gaat", vertelt Van der Kroef.

Naast efficiënt gebruik van een gebouw ziet de directeur als grote meerwaarde van de samenwerking dat kinderen al op jonge leeftijd met sport en spel in aanraking komen. "Kinderen bewegen steeds minder: ouders brengen ze met de auto, de stad nodigt niet uit tot buiten spelen. Doordat de kinderopvang nu sport en spel aanbiedt, kunnen kinderen het plezier in bewegen weer ontdekken. Ze komen bovendien in aanraking met aspecten als sportief gedrag en het leren omgaan met winnen en verliezen." Van der Kroef is erg tevreden over de samenwerking, die ze zelfs graag wil intensiveren. "De hockeyclub geeft wel eens clinics, maar ik zou graag de jeugdtrainers van de sportvereniging op vaste middagen willen inzetten. Zij kunnen een goede aanvulling op ons aanbod zijn."

'Kinderen kunnen het plezier in bewegen weer ontdekken.'

Martijn van der Kroef, algemeen directeur KinderRijk.

Initiatiefnemer

KinderRijk, Postbus 2027, 1180 EA Amstelveen, 020 426 08 88, info@kinderrijk.nl, www.kinderrijk.nl

De oplossing

Samenwerking met sportvereniging. KinderRijk biedt buitenschoolse opvang voor kinderen vanaf acht jaar aan in het clubgebouw van de hockeyvereniging HIC.

Randvoorwaarden

Goede afspraken over gebruik van ruimtes, vooral de gezamenlijke, zijn noodzakelijk. KinderRijk heeft bijvoorbeeld een eigen keuken, groepsruimte en voorraadruimte en maakt met de hockeyclub samen gebruik van kantine, toiletten, kleedruimte en een sportveld. De pedagogisch medewerkers hebben een sportopleiding afgerond.

Financiën

De kinderopvangorganisatie betaalt huur voor gebruik van de binnenruimtes en één kunstgrasveld. De hockeyclub is eigenaar van het gebouw en nam de investeringen voor zijn rekening. KinderRijk gaat uit van een gemiddelde huurprijs buitenschoolse opvang per vierkante meter. KinderRijk maakt voor alle opvanglocaties gebruik van één schoonmaakbedrijf, dat dus ook de ruimtes van de sport-BSO schoonmaakt. De sportvereniging zorgt voor schoonmaak van haar eigen ruimtes. De kinderopvang werkt met een vaste chauffeur van een taxibedrijf, een bewijs van goed gedrag is daarvoor nodig.

Kindercaravan Huckleberry maakt van opvang een avontuur

'Gezocht: Buitenkinderen.' Met deze oproep begint de flyer over de nieuwe buitenschoolse opvang van de PC Immanuelschool in Amsterdam: een soort pipowagen die met een heuse tractor het schoolplein op moet worden gereden. De school greep de nieuwe wet aan om iets bijzonders 'in huis' te halen.

Directeur Leen Zoutendijk: "We vinden als school natuur belangrijk en willen graag dat kinderen buitenspelen. De Kindercaravan van Partou sloot precies aan bij de opvang die we zochten. De caravan is een verzamelplek voor maximaal twintig kinderen waarbij de omgeving een belangrijke rol speelt."

Het krijgen van een vergunning voor deze vorm van opvang, was voor rekening van Partou. Helemaal een nieuwe weg bewandelen was het niet: Schiedam had in april immers de primeur met de Kindercaravan, waarna andere plaatsen volgden. De regels kunnen echter per gemeente verschillen. Stephanie van den Bosch, locatiemanager Partou: "Met de faciliteiten in de school als gymzaal, overblijflokaal en toiletten vormt de caravan een volwaardige accommodatie, waardoor we de vergunning konden krijgen. Het is ook niet de bedoeling dat de caravan als zelfstandige opvangunit wordt gebruikt. Het doel is juist met de kinderen naar buiten te gaan op zoek naar avontuur."

Lekker actief

Professionele leidsters van Partou stellen een activiteitschema op, waarbij de opvang kan aansluiten op de ontwikkelingen binnen school. "Dat is echt een meerwaarde van onze samenwerking", vertelt Zoutendijk. Al haast hij zich te zeggen dat het absoluut niet de bedoeling is dat de kinderen in de caravan werkjes zitten te maken die aansluiten bij het thema van school. "Opvang is vrije tijd. Lekker actief zijn, daar draait het om. En daar daagt de caravan wel toe uit. De caravan heeft een enorme aantrekkingskracht: het is een leuk speelobject voor de kinderen in de hele wijk." En plannen zijn er genoeg. "We willen de grond rondom de caravan goed benutten", vertelt Van den Bosch enthousiast. "We denken bijvoorbeeld aan een moestuin waarin kinderen echt zelf aan de slag kunnen." "En dat de wagen verrijdbaar is, is een groot voordeel", vindt Zoutendijk. "In de kerstvakantie plaats je hem bijvoorbeeld bij de ijsbaan, in de zomer bij de kinderboerderij of het sportcentrum. De mogelijkheden voor uitdagende buitenactiviteiten zijn dus oneindig."

'In de kerstvakantie plaats je de kindercaravan bij de ijsbaan, in de zomer bij de kinderboerderij. De mogelijkheden zijn oneindig.'

Leen Zoutendijk, directeur PC Immanuelschool Amsterdam

Initiatiefnemer

PC Immanuelschool, Jan de Louterstraat 90, 1063 KX Amsterdam, 020 6131883. In samenwerking met kinderopvangorganisatie Partou, Postbus 22070, 1100 CB Amsterdam, 020 3986100. Zie ook www.immanuelasd.nl en www.partou.nl.

De oplossing

Kindercaravan Huckleberry: een tijdelijke verrijdbare unit voor buitenschoolse opvang, geplaatst bij de PC Immanuelschool. Bedoeld voor buitenschoolse opvang voor maximaal 20 kinderen van 4 tot 12 jaar. De nadruk ligt op uitdagende buitenactiviteiten waarbij de professionele begeleiding in handen is van Partou.

Randvoorwaarden

In combinatie met de ruimten (gymlokaal, sanitair en overblijflokaal) in de school en het schoolplein vormt deze unit een volwaardige accommodatie, die voldoet aan de regelgeving. Voor de Kindercaravan is een bouwvergunning en gebruiksvergunning nodig. De unit mag maximaal vijf jaar blijven staan.

Financiën

De prijs van een Kindercaravan ligt rond de 58.000 euro.

Deltabos-unit: een piepschuimlokaal aan de school

'Pimp de speelzaal' is het motto van het Oosterhoutse schoolbestuur Delta-onderwijs voor de oplossing van buitenschoolse opvang. Dit bestuur van 20 basisscholen liet een accommodatie ontwikkelen die tegen de gevel van de speelzaal kan worden geplaatst: de Deltabos-unit (bos staat voor 'buitenschoolse opvang in de speelzaal').

"We zochten een systeem waarbij de opvang in de school kon plaatsvinden. De unit is perfect, omdat ouders dus niet hoeven te slepen met kinderen, terwijl het de leerkrachten niet teveel belast", vertelt Loek Oomen, algemeen directeur van Delta-onderwijs.

De unit is 18 m² groot en bevat alles wat een BSO nodig heeft: van een keukentje met vaatwasser en magnetron tot en met een werkplek met computers en een tv-hoek. Voor plaatsing moet de gevel worden doorgebroken. De wanden bestaan uit het materiaal EPS (piepschuim): dit is makkelijk aan te passen aan de verschillende gevels. De lichtheid ervan maakt de unit eenvoudig op te stellen en te verplaatsen. Handig als een schoolbestuur bij een dalende vraag naar opvang de unit bijvoorbeeld wil overplaatsen naar een andere school. De unit gaat vijftien jaar mee.

WachtlIJst

Inmiddels werken drie basisscholen met dit systeem en het bevalt prima, vertelt Oomen. "Voor de school en de leidsters is het opruimen en klaarzetten van materialen in de speelzaal wel even wennen. Maar het intensieve gebruik van de speelzaal is natuurlijk heel efficiënt."

En van de forse wachtlIJst voor buitenschoolse opvang is er inmiddels weinig meer over. "Binnen een jaar hebben we vijf opvangvoorzieningen gerealiseerd, waarvan drie units. De inrichting van de unit kunnen we echter ook gebruiken op scholen waar de unit zelf niet geplaatst kan worden. Zo is er één opvangvoorziening in de aula van een school, waarbij de leidsters de spullen na afloop weer terugzetten in de bergruimte."

Oomen kan de Deltabos-unit iedereen aanraden. "Het is een leuke en efficiënte oplossing die ook nog eens snel te realiseren is. De meeste tijd gaat zitten in de aanvraag van de bouwvergunning: zo'n 14 weken."

Initiatiefnemer

Delta-onderwijs, schoolbestuur van 21 scholen in Oosterhout: www.delta-onderwijs.nl

De oplossing

Deltabos-unit: een speciaal ontworpen unit, met een stalen constructie en wanden van EPS (piepschuim), die tegen de gevel van het speellokaal geplaatst kan worden. www.deltabosunits.nl

Randvoorwaarden

In combinatie met het speellokaal en het sanitair van de school vormt deze unit een volwaardige accommodatie, die voldoet aan alle regelgeving. Voor de Deltabos-unit is een bouwvergunning nodig. De unit gaat vijftien jaar mee.

Financiën

De kosten van een Deltabos-unit inclusief inventaris zijn ongeveer 50.000 euro. De kosten voor de aansluiting met de speelzaal zijn afhankelijk van de locatie. Het concept ging ervan uit dat van de overheid weinig geld zou komen om schoolgebouwen aan te passen aan de nieuwe wetgeving en dat het op elke school mogelijk moet zijn voor- en naschoolse opvang te realiseren. Het bestuur Delta-onderwijs heeft de drie units dus zelf gekocht om snel te kunnen voldoen aan de vraag naar opvang en de locatie snel te kunnen verplaatsen naar een andere school binnen het bestuur als dat nodig is. De opvang betaalt rond de 5000 euro per jaar voor het gebruik ervan.

'De Deltabos-unit is een leuke en efficiënte oplossing die ook nog eens snel te realiseren is.'

Loek Oomen, algemeen directeur Delta-onderwijs

Van appeltaart bakken tot soep koken: kinderen bepalen op De Boerderij vooral zelf wat ze doen

Kinderopvang De Boerderij biedt buitenschoolse opvang op drie locaties. De Drie-mondjes is in de speelzaal van de school gevestigd en de boerderij zelf haalt de kinderen met 'Koeienbussen' van school. De mening van kinderen staat op alle locaties centraal.

Vijf jaar geleden toverde BSO-leidster Marion Homan de speelzaal van de Cornelis Jetsesschool in Driemond om tot buitenschoolse opvang voor kinderen van 4 tot 12 jaar. De wens van kinderen werd bepalend, zowel voor de inrichting als voor de activiteiten. Dus kwam er een kookeiland met verhoging waar kinderen zelf soep kunnen maken, een digi-hoek met computers, een knutseltafel en een tienerhoek voor de oudere kinderen. Het beperkte budget zag Homan als geen probleem. De oude gordijnen verfdde ze in een leuk kleurtje en werden brandwerend gemaakt, om aan alle eisen te voldoen. Dorpsbewoners hielpen door materialen en meubilair te sponsoren. Inmiddels valt BSO De Drie-mondjes onder kinderopvang De Boerderij in Weesp en vangt Homan samen met nog een leidster zo'n 30 kinderen van twee scholen op. "Kinderen reageren altijd erg enthousiast", vertelt Marion Homan. "Het is echt hun ruimte en door de huiselijke sfeer vinden ze het hier heel gezellig. En wat zijn ze trots als de ouders komen en hun zelfgemaakte soep eten."

Ook op De Boerderij zelf telt de mening van de kinderen mee. "Het leuke aan deze BSO is dat kinderen echt meemaken hoe het er op een boerderij aan toegaat", vertelt leidster Serife Akpinar. "Van de appels uit de boomgaard maken we appeltaart, er is een geitenwei en er zijn meer dan vijftig koeien: kinderen kunnen zelfs een kalfje geboren zien worden."

De buitenschoolse opvang vindt plaats in een nieuw gedeelte op het terrein. De kinderen komen van scholen in de nabijgelegen dorpen Weesp en Nigtevecht. Leidster Serife Akpinar: "Dagelijks hebben we twee groepen van ongeveer twintig kinderen. We halen ze met onze speciale 'Koeienbussen'." Er komt nog best wat bij kijken: niet elke school gaat op dezelfde tijd uit en de scholen liggen kilometers uit elkaar. Er komt nog best wat bij kijken om elke dag veertig kinderen te vervoeren: niet elke school gaat op dezelfde tijd uit en de scholen liggen kilometers uit elkaar. De Boerderij werkt met vier 'buslijsten'. "Elke bus krijgt een lijst waar precies op staat hoeveel kinderen er van welke school moeten worden gehaald. Als we veertig kinderen opvangen, maken we ook nog gebruik van een taxi", vertelt Serife. "Scholen helpen mee; de bussen stoppen op een vast 'koeieplek' en de ouders betalen er een klein bedrag extra voor. Het is een prima oplossing: kinderen vinden het vervoer op zich al een heel avontuur."

Initiatiefnemer

Kinderopvang De Boerderij, Kanaaldijk 1, 1383 ND Weesp, 0294 - 41 92 60, info@kovdeboerderij.nl, www.kovdeboerderij.nl

De oplossing

De Drie-mondjes is een BSO voor kinderen van 4 tot 12 jaar in de oude speelzaal van de Cornelis Jetsesschool in Driemond. De speelzaal is in samenspraak met kinderen omgevormd voor buitenschoolse opvang.

Voor de buitenschoolse opvang haalt De Boerderij kinderen in nabijgelegen dorpen Weesp en Nigtevecht op met vier bussen die eigen bezit zijn.

Randvoorwaarden

De Drie-mondjes maakt gebruik van het sanitair in de school en het schoolplein, waardoor het een volwaardige BSO-locatie is die voldoet aan de regelgeving.

Eigenaar Willy Verhey startte in 1994 kinderopvang De Boerderij op het terrein van de veehouderij. Om naast de agrarische activiteiten een andere activiteit uit te mogen voeren, is toestemming nodig van gemeente en provincie. Daarvoor moet een artikel 19-procedure van de Wet Ruimtelijke Ordening gevoerd worden. Omdat het agrarisch gebied (wettelijk) bepalend is voor de vormgeving van de gebouwen is de huisvesting van de opvang in een nepstal en een hooiberg gevestigd. Gebouwen dus die passen in het landschap. Verder is de procedure voor het starten van de kinderopvang dezelfde als voor andere organisaties.

Inmiddels bestaat de opvang uit drie locaties en is er buitenschoolse opvang aan toegevoegd. De opvang op de Boerderij vindt plaats in een verbouwd en nieuw gedeelte op het terrein dat volledig afgesloten kan worden van het veebedrijf om risico's uit te sluiten.

Voor het halen en brengen van de kinderen heeft De Boerderij vier bussen aangeschaft waarin kinderen volgens veiligheidsvoorschriften op stoelverhogers en met gordels vervoerd worden.

Financiën

De Drie-mondjes huurt de ruimte van de Cornelis Jetsesschool, de school zorgt voor de schoonmaak.

De Boerderij hanteert gemiddelde prijzen voor buitenschoolse opvang. Voor het vervoer betalen ouders iets extra.

16

*'Kinderen reageren altijd erg enthousiast.
Het is echt hun ruimte.'*

Marion Homan, leidster BSO De Drie-mondjes

Skon biedt BSO in scoutinggebouw, kerk en wijkcentrum

Een grote houten tent. Daar doet het nieuwe clubgebouw van scouting Sint Ansfrius in Amersfoort aan denken. De landelijke kinderopvangorganisatie Skon dacht mee over de indeling van het pand dat in 2003 in gebruik werd genomen. Ruim vijftig kinderen van de buitenschoolse opvang delen deze locatie namelijk met de scouts.

“De eisen voor BSO zijn strenger dan die voor scouting, daar is in het ontwerp al rekening mee gehouden”, vertelt Annemarie van den Berg, regiomanager Skon. “Samenwerken betekent vanaf de eerste minuut goede afspraken maken. Wat zijn de wensen van scouting, wat wil de BSO; hoe gaan we dat regelen. Van een grote zaal met verplaatsbaar meubilair tot een extra deur naar buiten. Daar waar het samen kan, doen we het samen. En in andere gevallen, zoals een fornuis of douche, bekostigen de partijen zelf.” De samenwerking is goed gelukt, vinden zeker ook de kinderen zelf. “Kinderen vinden het er fantastisch, ze kunnen bijna niet wachten tot ze acht jaar zijn en ook ‘naar het eiland’ mogen.”

Nieuwe start

Het maken van goede afspraken blijkt ook in andere gevallen de voorwaarde voor een succesvolle samenwerking. Skon werkt veel samen met wijkcentra waarin ook de peuterspeelzaal gevestigd is. “Een nieuw gebouw betekent een nieuwe start. Dat is altijd makkelijker dan in een bestaand gebouw opvang realiseren”, zegt Van den Berg. “De peuterspeelzaal is voor kleine kinderen en heeft dus laag meubilair. Daar moet je als opvang rekening mee houden; wij kiezen ervoor om alleen groepen van 4 tot 6 jaar hier BSO aan te bieden.”

Skon werkt ook samen met andere organisaties als sportclubs of kerkbesturen. In Amersfoort delen de kerk, een architectenbureau en welzijnswerk met buitenschoolse opvang de ruimte. Voor elke samenwerking is een plan maken noodzakelijk, volgens Van den Berg. “Geef aan: wat heb je nodig: van meubilair, sanitair tot speelgoed en stel gebruiksregels op. Vaak gaat het mis vanwege gebrek aan communicatie. Gebruik van stiften of papier uit de kast van de ander kan best, maar stel regels op hoe iemand het materiaal weer aanvult.”

Initiatiefnemer

Skon-kinderopvang, postbus 1246, 3600 BE Maarssen, (0346) 55 95 00, info@skon.nl, www.skon.nl

De oplossing

Delen van ruimte door samenwerking met organisaties als scouting, welzijn of kerk.

Randvoorwaarden

Om aan alle eisen voor buitenschoolse opvang te voldoen, zijn aanpassingen vaak noodzakelijk. Zoals een hekwerk om een open terrein of gebruik van brandwerend materiaal. Afspraken over het gebruik worden vastgelegd in het huurcontract. Ook het opstellen van gebruiksregels is nodig, zoals over de omgang met materialen of speelgoed.

Financiën

Het nieuwe gebouw van de scouting is ontworpen als afstudeerproject door een architectenbureau en kostte € 375.000 aan bouwkosten, een bedrag dat met sponsorgelden en subsidies is bekostigd. Skon huurt de ruimte voor buitenschoolse opvang. In het huurbedrag is een verdeelsleutel opgenomen voor gebruik van nutsvoorzieningen en schoonmaak. De BSO is niet duurder dan andere opvanglocaties. Ook in de samenwerking met andere partners waarin sprake is van gedeelde ruimte is eenzelfde soort overeenkomst opgesteld.

Samen goed voor kinderen: onderwijs en opvang in één lokaal

'De kloof is te groot, de eisen te verschillend.' Redenen genoeg waarom veel organisaties het niet aandurven om ruimten in de school echt samen te delen. Stichting Kinderopvang Spaarne en basisschool De Ark in Haarlem wel. Sinds een jaar draait het project 'Samen goed voor kinderen', waarin de SKOS buitenschoolse opvang aanbiedt in de school.

De Ark heeft een onderbouw- en bovenbouwlocatie. Bij de bovenbouw heeft de opvang een eigen ruimte in een noodlokaal op het speelterrein. Bij de onderbouw vindt de opvang plaats in twee klaslokalen, die door middel van een schuifwand verdeeld kunnen worden. Tijdens schooltijd is deze wand open, de kinderen maken dan gebruik van beide ruimtes. Vlak voordat de BSO start, gaat de schuifwand dicht. Aan de ene kant kan de leerkracht de les afmaken en zo nodig nog even doorwerken na schooltijd. De ruimte aan de andere kant wordt schoongemaakt en voorbereid voor de BSO. De kinderen kunnen in dit gebouw ook gebruikmaken van een huiskamerruimte, de gymzaal en de buitenruimte.

Trots

Met de Wet Kinderopvang (2005) kwam een einde aan de gedetailleerde eisen waar een opvang aan moest voldoen (zie ook hoofdstuk Verschillen vallen mee, pagina 29). Instellingen zijn nu zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit, de GGD beoordeelt de uitvoering ervan. Voor het realiseren van opvang in een school zijn echter bepaalde aanpassingen vaak noodzakelijk, zoals betimmering van radiatoren of jashaakjes die anders moeten hangen. Martine Modderman, projectleider van OOG onderwijs en jeugd: "Het is een groeiproces, maar het gaat heel goed. Ik ben er trots op dat deze organisaties laten zien dat het wel kan: intensief samenwerken. En dan gaat het om meer dan het delen van ruimte alleen. Het gaat ook om het delen van kennis, het verkennen van de principes van het pedagogisch beleid of het gezamenlijk ontwikkelen van een pedagogisch werkplan voor de opvang." Ideaal is uiteindelijk een doorgaande pedagogische lijn van 0 tot 13 jaar waarin kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Modderman: "Leerkrachten en leiders hebben vanuit hun eigen professionaliteit waardevolle kennis over de kinderen met wie ze werken. Die kennis met elkaar delen levert duidelijke meerwaarde op."

Initiatiefnemer

Basisschool De Ark, Verspronckweg 199, 2033 BG Haarlem, 023-5250033, www.ark-haarlem.nl

Stichting Kinderopvang Spaarne (SKOS), Gedempte Oude Gracht 67, 2011 GM Haarlem, www.kinderopvangspaarne.nl

De oplossing

SKOS biedt buitenschoolse opvang in twee lokalen van basisschool De Ark. Zie www.samengoedvoorkinderen.nl

Randvoorwaarden

Om aan de eisen voor buitenschoolse opvang te voldoen, zijn aanpassingen vaak noodzakelijk.

Om te voldoen aan de arboregels van de kinderopvang zijn er bijvoorbeeld in de leslokalen tafels geplaatst die in hoogte verstelbaar zijn.

Financiën

De school heeft de verbouwingskosten voor z'n rekening genomen: muren weghalen, raampjes aanpassen en dergelijke. Dit heeft de school betaald uit een subsidie van de gemeente Haarlem in het kader van een regeling brede school. De kosten voor inrichting en inventaris nam SKOS voor haar rekening. SKOS betaalt huur voor de ruimte aan de school.

'Deze organisaties laten zien dat het wél kan: intensief samenwerken.'

Martine Modderman, projectleider van OOG onderwijs en jeugd

De keuze

Praktische informatie over het huisvesten van een BSO

Scholen zijn verplicht opvang aan te bieden, maar zij mogen wel zelf bepalen hoe zij het organiseren. Hieronder de keuzemogelijkheden in het kort op een rij.

Eigen beheer of uitbesteden?

School houdt opvang in eigen beheer

Deze keuze vergt veel van de organisatie, maar levert ook grote voordelen op. Zo kan de school zorgen voor een doorlopende pedagogische lijn van kinderen van 0 tot 12 en ouders hebben te maken met één aanspreekpunt. Voor deze optie moet het bevoegd gezag een stichting oprichten die voldoet aan de eisen van de Wet Kinderopvang, deze moet ook geregistreerd worden bij de gemeente. Het personeel valt onder de CAO Kinderopvang en wordt betaald uit de bijdrage van ouders voor kinderopvang. Wanneer de opvang in de school plaatsvindt, moet de school daarvoor toestemming vragen aan de gemeente.

School besteedt opvang uit

De meeste scholen kiezen voor dit 'makelaarsmodel' waarbij de school als makelaar tussen ouders en opvang fungeert. De samenwerking tussen school en kinderopvang wordt vastgelegd in een contract, het bevoegd gezag is verantwoordelijk. De kinderopvang zorgt voor opvangruimte en blijft juridisch en financieel verantwoordelijk voor de uitvoering.

Huisvestingsmogelijkheden

Ruimte delen in de school

De school kan een ruimte verhuren aan de kinderopvangorganisatie. Daarvoor moet de school schriftelijk toestemming krijgen van de gemeente. Zie voor meer informatie het volgende hoofdstuk over de financiering. Daar staat ook informatie over ruimte delen in andere gebouwen.

School verhuurt leegstaande ruimte

Ook voor verhuur van een vrije ruimte moet de school schriftelijk toestemming krijgen van de gemeente. Vaak is het goed om de ruimte in medegebruik te verhuren aan de kinderopvang. Ook is het mogelijk om een gedeelte niet meer tot capaciteit van de school te laten verklaren. Daardoor is de huurder gevrijwaard van het risico dat de gemeente de ruimte terugvordert zodra het leerlingenaantal van de school groeit. Het onttrekken aan de onderwijs bestemming brengt vaak lange procedures met zich mee.

Uitbouw van de school

Een schoolbestuur is juridisch eigenaar van het schoolgebouw, de lokale overheid is vaak economisch eigenaar van het gebouw én de grond. Als een school of kinderopvang een deel van de school uit eigen middelen betaalt, dan betekent dit dat ook dit deel eigendom van de lokale overheid wordt, wanneer het gebouw buiten gebruik wordt gesteld. In een contract kunnen partijen vastleggen dat de lokale overheid in principe geen eigenaar is van dit gedeelte en dat het geen onderwijsbestemming heeft.

Tijdelijke accommodatie bij de school

Voor het plaatsen van een tijdelijke unit, zoals een BSO-Box of kinder caravan, is een bouwvergunning en een gebruiksvergunning van de lokale overheid nodig. Dit traject duurt minimaal drie maanden. Bouwen Woningtoezicht van de lokale overheid kan plannen in een vroeg stadium beoordelen. Afhankelijk van de eigenaar moet voor gebruik van de unit huur betaald worden. De lokale overheid kan huur vragen voor de grond waarop de unit komt te staan.

Nieuwbouw

Bij nieuwbouw is er een grotere mate van vrijheid. De keuze voor het eigendomsmodel is bepalend. Eén van de partijen (school, lokale overheid, kinderopvang) kan eigenaar worden, maar er kan ook voor een mengvorm worden gekozen. Door het beheer bij één partij te leggen, is er één aanspreekpunt, maar die draagt wel het grootste risico. Voordeel is wel dat dit minder kosten met zich mee kan brengen, doordat afstemming minder tijd kost. Zie voor meer informatie de VNG-brochure Beheer & Exploitatie van Brede Scholen, te downloaden via www.vng.nl

De financiering

Het opzetten van een buitenschoolse opvang vraagt een aanzienlijke investering vooraf. Scholen en kinderopvang kunnen de huisvestings- en inrichtingskosten delen. Maar ook de gemeente kan haar steentje bijdragen.

De geldstromen voor onderwijs en opvang worden strikt gescheiden gehouden. De lumpsumbekostiging van de overheid mag een school niet aanwenden voor kinderopvang. De enige inkomstenbron voor een kinderopvangorganisatie is de ouderbijdrage. De kinderopvang dient volgens de wet een eigen administratie te houden. De maximum uurprijs waarvoor ouders een toeslag kunnen krijgen voor kinderopvang is in 2008 maximaal € 6,10. Alles wat een kinderopvangorganisatie meer in rekening brengt, is volledig voor rekening van ouders.

Borgstelling

Het opstarten van een buitenschoolse opvang betekent dus een forse investering vooraf. Een kinderopvangorganisatie kan bij het Waarborgfonds Kinderopvang vragen om een borgstelling. Dit is een garantie van rente- en aflossingsbetalingen aan een kredietverschaffer die een lening verstrekt aan een ondernemer. De ondernemer investeert met dat geld in huisvesting. Dat kan zijn voor het kopen of huren van een gebouw of voor uitbreiding, verbouwing, vervanging of inrichting. De maximale looptijd van de borgstelling is 25 jaar.

Subsidies

Kinderopvangorganisaties en scholen die buitenschoolse opvang in een tijdelijke unit als een BSO-Box willen realiseren, kunnen daarvoor subsidie krijgen. Dit is een tijdelijke subsidieregeling die geldt tot 1 augustus 2008 met als uitgangspunt: 'wie het eerst komt, het eerst maalt'. Zie voor meer informatie de site van het CFI: www.cfi.nl

Verder zijn er algemene subsidiestromen en fondsen waar kinderopvangorganisaties gebruik van kunnen maken, mits zij voldoen aan de voorwaarden. Vooral voor buitenschoolse opvang zijn de mogelijkheden voor subsidie groter, omdat samenwerking met andere partijen als onderwijsorganisaties gestimuleerd wordt. Het Waarborgfonds Kinderopvang heeft op haar site een overzichtelijke spreadsheet geplaatst van de diverse regelingen: www.waarborgfondskinderopvang.nl.

Ruimte delen

Het delen van ruimte kan een goede oplossing zijn. Niet alleen is dit goedkoper dan nieuwbouw, bovendien is er sprake van efficiënt gebruik van gebouwen die anders leegstaan.

In de school

De gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting, maar niet voor kinderopvang. In onderstaand schema staat de verdeling van de financiële verantwoordelijkheid voor basisonderwijs, kinderopvang en gemeente.

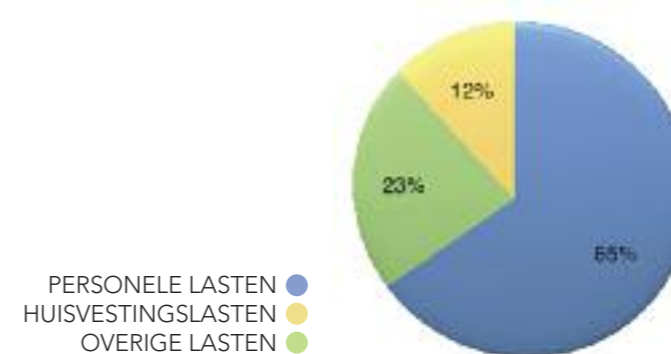
Kostensoort	financiële verantwoordelijkheid	
	kinderopvang	basisonderwijs
Exploitatie/ beheer	kinderopvang	schoolbestuur
Personeel	kinderopvang	schoolbestuur
Huisvesting	kinderopvang	lokale overheid
Uitbreiding	kinderopvang	lokale overheid
Groot onderhoud	kinderopvang	lokale overheid

Een schoolbestuur mag ruimten verhuren aan kinderopvang, met schriftelijke toestemming van de lokale overheid. Een onderdeel van de toestemming is het verhuurtarief. Omdat er sprake is van een maatschappelijke verantwoordelijkheid, vindt de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) een uniform kostendekkend bedrag voor alle scholen redelijk. Een commercieel tarief zou immers de naschoolse opvang onbetaalbaar maken. De VNG heeft voor het huurbedrag een rekenmodel ontwikkeld waaruit blijkt dat het aandeel huurkosten geen belemmering is om BSO aan te bieden op een school bij een minimale omvang van 10 kinderen. In de huurprijs zijn de exploitatiekosten, die een school in rekening mag brengen, ook meegenomen.

Het volgende overzicht laat het aandeel huisvestingskosten per uur bij een minimale, gemiddelde en maximale bezetting van een BSO-groep zien. De berekening gaat uit van één lokaal (54 m²) voor 1 BSO-groep met een ondernorm van 10 en maximaal 20 kinderen. Samen met het gebruik van andere gedeeltes in en om de school kan de opvang voldoen aan de minimale eisen aan ruimte per kind (3,5 m²). (bron: VNG)

	minimale groep	gemiddelde groep	maximale groep
	10 kinderen	15 kinderen	20 kinderen
Bijdrage ouders à € 6,10	€ 61,00	€ 91,50	€ 122,00
Kosten huur per uur	€ 11,88	€ 11,88	€ 11,88
Aandeel huur in totale bijdrage	19,5 %	13 %	9,7 %

Het percentage sluit aan bij de gemiddelde kosten voor huisvesting. In het Sectorrapport Kinderopvang 2005 van het Waarborgfonds Kinderopvang is aangegeven hoe de kosten verdeeld zijn op basis van de resultatenrekening, gerelateerd aan de totale kosten in procenten. (bron: schoolenopvang.nl)

Ruimte delen in andere gebouwen

Delen van ruimte gebeurt het meest met scholen, maar ook ruimtes in andere gebouwen behoren tot de mogelijkheden. Sportvereniging, scouting, kerk of wijkcentrum; elk gebouw dat in de middag leeg staat, is in principe geschikt voor buitenschoolse opvang. Een succesvolle samenwerking begint met goede afspraken, van gebruik tot schoonmaak. Neem de tijd om elkaar goed te leren kennen, zodat je later niet voor verrassingen komt te staan: elke organisatie kent immers zijn eigen tradities en gewoonten. Betrek ook de lokale overheid zo snel mogelijk bij de plannen, zeker als er een bestemmingsplan gewijzigd moet worden.

Ook is er op financieel gebied veel mogelijk als partners samenwerken: een vereniging kan aan de bank laten zien dat het met de BSO een vaste inkomstenbron heeft, waardoor een lening voor nieuwbouw mogelijk is. Zie ook de voorbeelden: KinderRijk in Amstelveen en Skon in Amersfoort.

Waar moet een buitenschoolse opvang aan voldoen? De Wet Kinderopvang kent een aantal specifieke eisen voor de kwaliteit van de opvang. Zo moet de opvang geregistreerd staan bij de gemeente en een reglement voor de oudercommissie vaststellen.

De Wet Kinderopvang schrijft voor dat degene die een kindercentrum wil exploiteren daarvan melding moet doen aan het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente van vestiging. Het college onderzoekt vervolgens op grond van een toetsingskader of de exploitatie zal voldoen aan de kwaliteitseisen die de Wet Kinderopvang daar aan stelt. Het onderzoek dient door het college binnen acht weken te worden uitgevoerd.

Oudercommissie

Binnen zes maanden na de melding bij de gemeente moet de kinderopvangorganisatie voor de oudercommissie een reglement vaststellen. In het reglement staat onder meer het aantal leden, de wijze waarop ze gekozen worden en de zittingsduur van de leden. Uitgangspunt is dat elke vestiging over een oudercommissie beschikt. Deze commissie adviseert over voorgenomen besluiten, zoals de wijze waarop de kinderopvang wil voldoen aan de kwaliteitseisen op het gebied van veiligheid, personeel en materieel of het beleid over spel- en ontwikkelingsactiviteiten.

Pedagogisch beleidsplan

Elk kindercentrum moet volgens de Wet Kinderopvang over een pedagogisch beleidsplan beschikken, waarin de visie op de omgang met kinderen is beschreven. Dit plan moet binnen zes maanden na melding bij de gemeente worden vastgesteld en omvat tenminste een beschrijving van:

- de wijze waarop emotionele veiligheid van kinderen wordt gewaarborgd, de mogelijkheden voor kinderen tot de ontwikkeling van hun persoonlijke en sociale competenties en de wijze waarop de overdracht van normen en waarden aan kinderen plaatsvindt;
- de werkwijze, maximale omvang en leeftijdsopbouw van de stamgroepen;
- de (spel)activiteiten die kinderen buiten de stamgroep kunnen verrichten;
- de wijze waarop beroepskrachten bij hun werkwijze worden ondersteund door andere volwassenen.

Het aantal kinderen

Beleidsregels met betrekking tot de kwaliteit worden ook doorvertaald naar de omvang van de groepen en de verhouding tussen de beroepskrachten en het aantal kinderen. De volgende uitgangspunten gelden:

- 1 De opvang vindt plaats in stamgroepen.
- 2 De stamgroep bestaat uit maximaal 20 kinderen van 4 tot 7 jaar of maximaal 30 kinderen van 8 tot 12 jaar.
- 3 De verhouding bedraagt ten minste 1 leidster per 10 kinderen van 4 tot 7 jaar en voor kinderen vanaf 8 jaar geldt: tenminste 2 leidsters per 30 kinderen met ondersteuning van 1 andere volwassene.

Toezicht

De GGD controleert in opdracht van de lokale overheid jaarlijks of een kinderopvangorganisatie voldoet aan de kwaliteitseisen. In het toetsingskader zijn de te beoordelen kwaliteitsaspecten opgedeeld in de volgende domeinen:

- Ouders
- Personeel
- Veiligheid en gezondheid
- Accommodatie en inrichting
- Groepsgrootte en leidster-kind ratio
- Pedagogisch beleid en praktijk
- Klachten

Op de website van het Register Kinderopvang kunnen de rapportages worden ingezien. Die voor kinderopvangorganisaties in Amsterdam staan op: www.ggd.amsterdam.nl/kinderopvang/ Hier staat weergegeven of een buitenschoolse opvanglocatie een goedkeuring van de inspectie heeft ontvangen. Op www.dencamsterdam.nl staan de volledige kwaliteitseisen die aan een kinderopvangorganisatie worden gesteld.

De verschillen vallen mee

Verschillen in regelgeving vallen mee. Als een buitenschoolse opvang is gehuisvest in een schoolgebouw, zijn er twee wetten van kracht: de Wet op het Primair Onderwijs en de Wet Kinderopvang. Het idee dat de eisen aan bijvoorbeeld ruimtes en veiligheid en hygiëne erg van elkaar verschillen, blijkt in praktijk mee te vallen.

Sinds januari 2005 geldt de Wet Kinderopvang, waarin de financiering en de kwaliteit van de kinderopvang worden geregeld. Daarvoor konden gemeenten eigen kwaliteitseisen stellen en controleerde de GGD of de instellingen aan deze eisen voldeden. Meestal ging het om zeer gedetailleerde regelgeving die bijvoorbeeld botste met eisen van de brandweer en bovendien in schril contrast stond met het minimum aan regels over hygiëne en veiligheid in het onderwijs. Met de Wet Kinderopvang zijn de tegenstrijdigheden in wet- en regelgeving van de baan. De kwaliteit van de opvang is niet meer gebaseerd op in detail voorgeschreven regels, maar instellingen zijn zelf verantwoordelijk voor het veiligheids- en gezondheidsbeleid. De wet verplicht de houder voor elk kinderopvangcentrum een risico-inventarisatie uit te voeren, de GGD beoordeelt de uitvoering ervan. In onderstaand schema staan de verschillen en overeenkomsten op een rij:

Ruimten	Onderwijs	BSO
Eisen aan ruimte: waar terug te vinden	Bouwbesluit NEN-normen Arbobesluit Technische leidraad scholenbouw (uitgave VNG)	Bouwbesluit NEN-normen Arbobesluit Technische gegevens voor architecten (via Waarborgfonds Kinderopvang)
m ² per kind (bouwbesluit art. 1.1)	1,3 - 3,3 m ² vloeroppervlakte per kind 2 - 5 m ² gebruiksoppervlakte per kind	3,5 m ² per kind, waaronder passende, voor spelactiviteiten, ingerichte ruimtes
Omvang groepsruimte (bouwbesluit art. 4.25)	minimaal 8 m ²	minimaal 8 m ² voor bestaande bouw en 10 m ² voor nieuwbouw
Hoogte (bouwbesluit art. 4.25)	> 2,60	> 2,60
Verlichtingssterkte (bouwbesluit art. 2.56)	10 lux	10 lux
Zonwering (arbobesluit art. 6.5)	Indien nodig	Indien nodig
Temperatuur (NEN 7730)	Omstreeks 20 graden	Omstreeks 20 graden
Ventilatie (bouwbesluit art. 3.46)	3,5 dm ³ /s per m ² vloeroppervlakte	3,2 dm ³ /s per m ² vloeroppervlakte
Daglicht toetreding	5%	5%
Spelen		
Speelgoed	Het speelgoed moet voldoen aan de veiligheidsvoorschriften uit het Warenwet besluit	Het speelgoed moet voldoen aan de veiligheidsvoorschriften uit het Warenwet besluit
Speelapparaten	Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen: jaarlijks laten keuren	Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen: jaarlijks laten keuren
Veiligheid en hygiëne		
Veiligheid en gezondheid	Veiligheidsplan op grond van de Arbo-wet	Veiligheidsplan op grond van de Arbo-wet. Risico-inventarisatie* waarin schriftelijk wordt vastgelegd welke risico's de opvang van kinderen met zich meebrengt en op basis daarvan een actieplan.
Informatie	Basisscholen zijn vanaf schooljaar 2006-2007 verplicht om informatie over het veiligheidsbeleid op te nemen in de schoolgids	Risico-inventarisatie* is openbaar

* De wet kinderopvang schrijft niet voor hoe een risico-inventarisatie er precies uit moet zien. Elk kindercentrum is vrij zijn eigen methode te ontwikkelen of te kiezen. De toezichthouder (GGD) inspecteert of een risico-inventarisatie is gemaakt, of er een actieplan is opgesteld en of dit ook wordt uitgevoerd.

Amsterdams dagarrangement stimuleert talent

Schoolbesturen zijn sinds augustus 2007 verplicht voor-, tussen- en naschoolse opvang te bieden als ouders daarom vragen. Maar niet alleen ouders hebben hier baat bij. Met een goed dagarrangement zorgt de school voor een optimale ontwikkeling van kinderen. Leren gaat immers ook buiten schooltijd door.

Brede talentontwikkeling is een speerpunt van Jong Amsterdam: het onderwijs- en jeugdbeleid tot en met 2010. Amsterdam zet in op de ontwikkeling van brede scholen met een groot en toegankelijk aanbod van voor-, tussen- en naschoolse activiteiten. Naast een goed aanbod van sportactiviteiten en meer cultuureducatie, hebben ook taal-, ICT- en techniekonderwijs hierin een plaats. Zo moet een doorlopend, uitdagend programma voor kinderen ontstaan van 7:30 tot 18:30 uur. Een programma waarin talenten van kinderen op jonge leeftijd worden herkend en gestimuleerd, op alle niveau's en in alle leeftijdsfasen.

De buitenschoolse opvang is in Amsterdam dus onderdeel van de brede schoolontwikkeling. Om scholen en partners uit de sectoren welzijn, kinderopvang en sport en cultuur actief te ondersteunen bij het ontwikkelen van een passend aanbod, stelt de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) van de gemeente Amsterdam tot december 2008 extra middelen beschikbaar. Dit gebeurt onder de projectnaam 'Dagarrangementen en Combinatiefuncties Amsterdam'.

Aan het D&C-project doen in totaal 185 basisscholen en scholen voor speciaal onderwijs en 67 organisaties (stadsdelen, welzijninstellingen, schoolbesturen en kinderopvang) mee. In zes samenwerkingsverbanden (Noord, Oost, Zuid, West, Zuidoost en Speciaal Onderwijs) werken scholen en haar partners samen aan een passend aanbod van goede opvang. Hoe bereiken wij zoveel mogelijk kinderen, hoe moet het met de huisvesting en hoe komen wij aan gekwalificeerd personeel, zijn voorbeelden van vragen waarop partijen antwoord zoeken.

Websites praktijkvoorbeelden

www.hobbithoeve.nl
www.kinderrijk.nl
www.immanuelasd.nl
www.partou.nl
www.kovdeboerderij.nl
www.delta-onderwijs.nl
www.skon.nl
www.ark-haarlem.nl
www.kinderopvangspaarne.nl

Websites voor meer informatie

www.cfi.nl
www.vng.nl
www.samengoedvoorkinderen.nl
www.deltabosunits.nl
www.waARBorgfondskinderopvang.nl
www.kindercaravan.com
www.nisb.nl
www.ruimtevoorkinderen.nl
www.speelruimte.scouting.nl
www.bredeschool.nl
www.schoolenopvang.nl
www.nji.nl
www.boink.info
www.dencamsterdam.nl

Deze brochure is samengesteld door OOG onderwijs en Jeugd, en OSA (Ondernemerskring Sociale sector Amsterdam), in samenwerking met Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) van de gemeente Amsterdam.

Coördinatie brochure: Hennie Groot Haar, telefoon 020-6400982,
E-mail: h.groothaar@oog.nl
Teksten: Daniëlla van 't Erve
Foto's: Remko Scheepens (e.a.)
Ontwerp: Kees van Veen

Dagarrangementen en Combinatiefuncties Amsterdam
Themagroep huisvesting en beheer brede scholen
Postbus 9917, 1006 AP Amsterdam
info@dencamsterdam.nl
www.dencamsterdam.nl

Amsterdam, februari 2008

DMO: www.onderwijs.amsterdam.nl
(dan klikken op 'beleid' en daarna 'Brede School')